Получили сте призовка. А сега какво?

Призоваването е МНОГО ВАЖЕН АСПЕКТ НА БЪЛГАРСКАТА СЪДЕБНА СИСТЕМА и на способността ѝ да раздава правосъдие по справедлив и точен начин. Процесът на призоваване е насочен към защита на правата на лицата, въвлечени в съдебно производство. В хода на производството се засягат значителни законни права и интереси на страните. Страните имат право да бъдат информирани за съдебните заседания или действията на съда. Призовките трябва да се връчат на посочените в тях лица не по-късно от седем дни преди датата на съдебното заседание. Предварителното връчване на призовка се прави с идеята, че призованото лице ще има достатъчно време да се подготви за заседанието. Сътрудничеството ви с призовкаря е също много важно. Нарочното криене и отказ да се приеме призовка в крайна сметка увреждат Вашите права. И това не означава, че няма да има съдебна процедура. Съдът може да разгледа делото без Ваше участие. Отказът да се приеме призовката, обявлението или други съдебни книжа, които са редовно предявени, има същите правни последици, както и ако призовката е редовно връчена.

Какво е призовка?

Призовката е официално съобщение, че лицето трябва да се яви в съдебната зала на определена дата и час. Много е важно да се явите точно на деня и часа, посочени в призовката.

Кой може да получи призовка?

Ищец, ответник, жалбоподател, свидетел или заинтересована трета страна или обвиняем (по наказателни дела). Законът позволява призовката да се връчи на лице, различно от посоченото в призовката. Призовката може да се остави на лице, което има редовен контакт и познава призования. Призовката може да се връчи също и на юридически представител, на съсед или член на семейството на призования. Всяко лице, получило призовката за сметка на призования, е задължено да му я предаде.

А работодателя?

И по граждански, и по наказателни дела, призованото лице може да получи призовката чрез работодателя си.

Как мога да получа призовка?

Призовките обикновено се връчват лично на лицето, което е призовано, от призовкар или съдебен служител. В определени инстанции призовките могат да се връчат по поща с обратна разписка, чрез общината, полицията, прокуратурата или следствието. В спешни случаи призовките могат да се връчат по факс, чрез телеграма или по телефона. Когато лицето е с неизвестен постоянен адрес, то се призовава чрез “Държавен вестник”.

Какво да очаквам от призовкаря?

- Призовкарят трябва да покаже валидна идентификационна карта, издадена от съда или от съответен висшестоящ от следствената служба или полицейско управление, към които работят служителите, връчващи призовки.
- Към Вас трябва да се отнасят с уважение и без предразсъдъци или дискриминация.

Вашето отношение със служителите трябва да се основава на взаимно уважение и сътрудничество. Призовкарите имат отговорна работа. Доброто Ви отношение към тях е важно.

Могат ли да се връчват други документи?

Да, възможно е. Можете да получите и други обявления или съдебни документи. Обявленията се отнасят до информиране на лицето, че е издаден определен съдебен акт. Съдът обявява решенията си с мотивите към тях не по-късно от 30 дни от датата на последното съдебно заседание. Други документи, които могат да бъдат връчвани, са: заключенията на вещите лица, копия от исковата молба или жалбата.

Има ли особени правила?

Да. Обърнете внимание на следните особени правила:

- Когато страна замине за повече от 30 дни в чужбина, тя е длъжна да посочи съдебен адрес, ако няма адвокат по делото в Република България. Ако лицето не посочи такъв адрес, всички книжа се прилагат към делото и се считат за връчени. Обърнете внимание, че съдът трябва да предупреди страните и свидетелите за тези последици, когато връчва първите призовки, обявления и други книжа.
- Ако лицето, на което се връчва призовката, откаже да я приеме, това се удостоверява с подписа на поне един свидетел. В този случай лицето се счита за призовано.
- Адвокат не може да откаже да получи призовка на свой клиент.
- Ако е призован свидетел или вещо лице, но той не се яви в съда (без да има сериозни причини за това), съдът може да му наложи глоба в размер до 100 лв.
- Неявяването на обвиняем в съда може да доведе до промяна на мярката за неотклонение (парична гаранция, задържане под стража, др.). На свидетел, който не се яви в съда, може да му бъде наложена глоба до 100 лева и съдът да постанови принудителното му довеждане на следващото съдебно заседание.

Има ли още нещо, което трябва да зная?

Да: Ако сте страна по гражданско дело, ще бъдете призован само за първото съдебно заседание, както и за всяко следващо заседание, когато някоя от страните не е била редовно призована или разглеждането на делото е отсрочено в закрито заседание Трябва да следите графика на съда за датите на следващите заседания по делото Ви.

Ако сте обвиняем, заедно с призовката Ви се връчва и копие от обвинителния акт.